

VATRA NOASTRĂ ROMÂNEASCĂ

ANUL XI • NR. 4 (25) - SERIE NOUĂ • OCTOMBRIE-DECEMBRIE 2011

PERIODIC AL FILIALEI JUDEȚENE BOTOȘANI A UNIUNII VATRA ROMÂNEASCĂ

TRĂIASCĂ 1 DECEMBRIE— ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CONTRIBUȚIA ARMATEI LA FĂURIREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN

România a intrat în Primul Război Mondial după ce i s-au asigurat, prin tratate, de către Antantă, reîntregirea graniței de vest și de nord. Perspectiva războiului ni s-a arătat favorabilă: prăbușirea Imperiului Țarist a făcut posibilă recăpătarea Basarabiei iar prăbușirea Imperiului Austro- Ungar a Ardealului,

Maramureșului, Crișanei și Banatului. România anului 1918 avea configurația vechii Dacii, a lui Decebal și Burebista.

Armata română a participat direct—deși nu ea a făcut Unirea - la desfășurarea procesului de făurire a statului național unitar român, subordonându-și

acțiunile sale specifice înaltelor comandamente politice naționale. Soldații români - arăta generalul Berthelot, șeful Misiunii Militare Franceze în România - au fost „la înălțimea celor mai viteji apărători”, ei fiind în același timp „cei mai buni soldați din lume”. Jertfa de sânge, imensele sacrificii și suferințele fără margini ale poporului român din anii Primului Război Mondial au stat la temelia hotărârii unanime, de neclintit, a românilor, care, prin voința lor nestrămutată, au înfăptuit în anul 1918, din primăvară până în toamnă, unirea în cadrul aceluiași stat național.

Patriotismul fierbinte, dorința de a înfăptui mărețul act al Unirii cu România au determinat mulți tineri români bucovineni să treacă, încă din anul 1914, în România și să se înroleze în corpul voluntarilor din armata română. Unii din acești tineri au frecventat cursurile Școlii de Ofițeri din Botoșani, devenind cadre ale armatei române. După intrarea României în război, unii dintre ei au căzut în lupte precum : Ion Grămadă, Lascăr Luția, Breabăn ș.a. De același sentiment patriotic și de românească solidaritate au dat dovadă și cei 22.000 de români americani înrolați voluntar, în anul 1917, în armata S.U.A., pentru a lupta împotriva Puterilor Centrale, inclusiv pentru realizarea unității poporului român.

Militarii români din armata Austro - Ungară, aflați pe diferite fronturi din Europa, au pus bazele unor formațiuni militare, dând expresie stării de spirit de care erau stăpâniți. Din inițiativa lui N. Titulescu, George C. Mironescu, Vasile Lucaciu, Simion Mândrescu și N. Deșliu, la Albano ia naștere Legiunea voluntarilor români din Italia. La Viena s-a constituit Senatul Militar Român, care sub conducerea lui Iuliu Maniu a adunat circa 70.000 de militari români (transilvăneni și bucovineni),

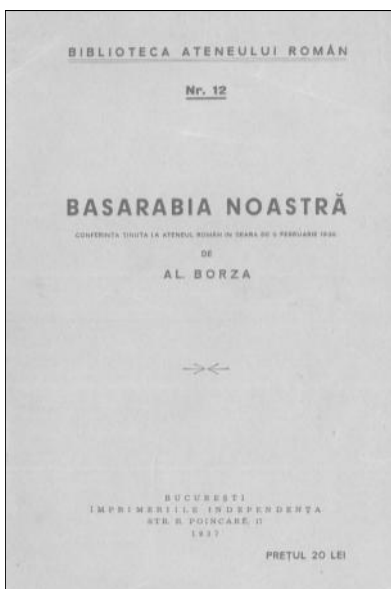
proveniți din armata imperială. 50.000 din aceștia au fost puși la dispoziția Consiliului Național Central Român din Transilvania.

O parte din cei căzuți prizonieri și aflați pe teritoriul Rusiei, din Primul Război Mondial, au lansat Apelul de la Darnița (în apropiere de Kiev) al voluntarilor români. În ziua de 26 aprilie 1917, s-a constituit primul detașament, format din 1500 de militari români care, în 8 iunie, au ajuns la Iași. În toamna anului 1917, în unitățile de voluntari române erau încadrați aproape 30.000 de militari, originari din Banat, Transilvania și Bucovina. Un rol important a revenit, în contextul anului 1918, gărzilor naționale, o adevărată armată a Unirii.

Unități ale armatei române, la chemarea organelor competente din Basarabia și Bucovina, la ordinul conducerii statului român, au ajutat românii din aceste provincii să se poată apăra de criminali, jefuitori, teroriști și anarhiști pentru a asigura exprimarea liberă a voinței de a se uni cu Țara. În Transilvania, deși primele unități ale armatei române au ajuns în partea de est a provinciei cu trei săptămâni înainte de 1 Decembrie, au așteptat încă 10 zile după săvârșirea actului Unirii, apoi au trecut la îndeplinirea misiunilor primite de izgonire a trupelor Ungariei lui Bela Kunn, care se opuneau părăsirii teritoriului Ardealului unit cu România. După ce a alungat pe cotropitori, armata română a desfășurat importante acțiuni de luptă, în anul 1919, încheindu-și operațiunile sale la Budapesta. Unii militari au fost delegați (deputați) în înalte foruri de decizie pentru unire - la Alba Iulia au fost 64 de militari, între cei 1228 de delegați iar în Sfatul Țării din Chișinău, 44 din cei 84 de deputați. Asemănător, au stat lucrurile în multe din localitățile din teritoriu.

Așadar, armata a fost o prezență activă în întreaga desfășurare a procesului Unirii din toate provinciile românești. Ea s-a situat la înălțimea marilor chemări ale istoriei noastre naționale, în condițiile anului 1918.

Colonel r. Florea MACOVEI

Demers al Filialei Botoșani a „Uniunii Vatra Românească” către Guvernul României, vizând sprijinirea românilor din Basarabia și Bucovina

Filiala Botoșani a „Uniunii Vatra Românească” a înaintat Guvernului României, la data de 27 iulie 2011, un memoriu, prin care se aducea în atenție problematica complexă cu care se confruntă românii din teritoriile marginase actualelor granițe, în păstrarea identității lor naționale. Memoriul a fost semnat și de filialele

Botoșani și Dângeni ale Asociației Culturale „Pro Basarabia și Bucovina”. La acțiunea noastră, am primit răspuns din partea Departamentului Pentru Românii de Pretutindeni a Guvernului României, precum și de la Ministerul Afacerilor Externe. Redăm, în fotocopii, documentele în cauză.

UNIUNEA VATRA ROMÂNEASCĂ
FILIALA JUDEȚEANĂ BOTOȘANI

ASOCIAȚIA CULTURALĂ
PRO BASARABIA ȘI BUCOVINA

CĂTRE,
GUVERNUL ROMÂNIEI
CABINETUL PRIMULUI MINISTRU

DOMNULE EMIL BOC,
PRIM-MINISTRUL GUVERNULUI ROMÂNIEI

Dorim să aducem în atenția dumneavoastră anumite solicitări pe care românii din regiunea Cernăuți-Ucraina ni le-au împărtășit, cu ocazia întâlnirilor desfășurate în cadrul activităților specifice organizațiilor noastre cultural-patriotice (filialele din județul Botoșani ale Uniunii Vatra Românească și Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina).

Din întrevederile avute de noi cu anumite *personalități nord-bucovinene*, militante în sfera culturii și limbii române, din acest spațiu geografic (Prof. Dr. Ilie Popescu – fost Prof. Univ. la catedra de Limbă Română a Facultății de Filologie a Universității din Cernăuți; Prof. Ion Postecă – profesor de limba și literatura română, autor și publicist, membru al societăților culturale „Mihai Eminescu” și „Arboroasa”; Prof. Ion Onescu – fost Director al Liceului românesc din Herța; Vasile Băcu – președintele Societății pentru Cultura Românească „Mihai Eminescu”) a rezultat necesitatea unui sprijin mai consistent și mai bine organizat din partea patriei mamă, România, pentru organizațiile militante pe tărâmul salvărdării etnicismului românesc, a culturii, limbii și obiceiurilor strămoșești ale populației românești din zonă.

O atenție aparte, considerăm noi, ar trebui acordată supraviețuitorilor gulagurilor staliniste, persoane aflate la o vârstă înaintată, cu necesități specifice, a căror satisfacere s-ar constitui într-o datorie morală a României, față de acești martiri ai rezistenței împotriva deznăționalizării de tip stalinist.

Un alt domeniu de preocupare l-ar constitui îmbunătățirea formalităților și posibilităților de tranzit ale locuitorilor din acea zonă către rudeau, situate în România, de regulă, în satele și orașele din județele limitrofe Bucovinei de Nord.

Sprijinirea bibliotecilor sătești din zonă cu fond de carte românească, furnizat în cantități corespunzătoare, ar corespunde necesităților de menținere a interesului tinerei generații pentru păstrarea limbii vorbite de părinți. În același context se înscrie și necesitatea sprijinirii presei scrise de limbă română.

Redăm, în continuare, o sinteză a solicitărilor formulate de interlocutorii amintiți:

- a) Sprijinul cu cadre universitare românești (în condițiile asigurării suportului financiar și politic corespunzător) în vederea înființării în cadrul Universității din Cernăuți a unor secții cu predare în limba română;
- b) Îmbunătățirea activității Consulatului Român din Cernăuți sub toate aspectele:
  - creșterea interesului funcționarilor față de rezolvarea petițiilor adresate de românii nord-bucovinieni, precum și o atitudine receptivă față de aceștia;
  - ameliorarea condițiilor de desfășurare a activităților în clădirea Consulatului (eliminarea cozilor, formate de persoanele care așteaptă, din exteriorul clădirii, prin eventuala reabilitare a spațiilor și creșterea numărului de funcționari);
  - participarea înalților funcționari ai Consulatului la manifestările culturale sau comemorative organizate de societățile cultural-civice din zonă, ca răspuns la invitațiile adresate de acestea;
  - simplificarea birocrăției și adaptarea exigențelor acesteia la posibilitățile concrete și specificul populației românești nord-bucovinene;
  - răspunsul, în scris, la toate scrisorile și petițiile formulate de cetățenii din zonă și adresate Consulatului, Guvernului, Parlamentului sau Președinției României.
- c) Sprijin logistic pentru desfășurarea activităților societăților culturale amintite (echipamente informatice, de multiplicare, mijloace de transport, etc.);

- d) Asigurarea, pentru supraviețuitorii gulagului stalinist a tuturor condițiilor (mijloace de transport, cazare, formalități facile de tranzit, etc.) pentru excursii în locurile sacre ale românilor: mânăstirile din Bucovina, cetățile Moldovei, dar și obiective turistice de importanță istorică sau culturală de pe tot teritoriul României; Aceasta ar fi o binemeritată recompensă din partea României, îndreptată către supraviețuitorii luptei de rezistență antistalinistă, persoane aflate la o vârstă înaintată;
- e) Asigurarea unor burse de studii pentru studenții nord-bucovinieni, la facultățile de teologie din România, în condițiile reînținerii acestora în ținuturile natale, la terminarea studiilor. Totodată, este necesară asigurarea (pe cale interguvernamentală) a recunoașterii în Ucraina a diplomelor universitare, obținute de studenții nord-bucovinieni în România;
- f) Asigurarea unui fond de carte, din literatura română, la bibliotecile școlare și comunale din satele cu populație românească, din regiunea Cernăuți, precum și a manualelor școlare în limba română, pentru școlile cu predare în această limbă. Aceste facilități sunt similare cu cele acordate de statul ungar populației de etnie maghiară din Transcarpatia;
- g) Intervenții, pe cale guvernamentală, pentru ca autoritățile ucrainene, în general, precum și cele școlare, în special, să asigure drepturile general recunoscute la nivel european pentru minoritățile etnice (în cazul nostru pentru populația românească din Bucovina de Nord). Ne referim, în principal, la:
  - asigurarea structurii rețelei de școli cu predare în limba română, în localitățile cu o pondere corespunzătoare a populației românești;
  - asigurarea structurii programelor de studiu cu un număr corespunzător de ore pentru predarea limbii și literaturii române, la școlile cu predare în limba română, în prezent, limba și literatura română este predată în cadrul orelor de literatură universală;
  - similar, se impun măsuri pentru ca elevii nord-bucovinieni de etnie română să aibă în programa școlară și ore de istoria românilor și geografia României (sau a regiunii Cernăuți, cel puțin);
  - asigurarea utilizării limbii române în instituțiile publice din localitățile cu pondere corespunzătoare a populației românești;
  - deschiderea unui număr mai mare de puncte de trecere între cele două țări (cum ar fi Racovăț – jud. Botoșani, pentru zona Herța).

În final, dorim să inserăm unele aprecieri făcute de interlocutorii noștri din Bucovina, Prof. Dr. Ilie Popescu și Prof. Ion Postecă:

- Prof. Dr. Ilie Popescu: „Dacă nu acționăm acum, ne pierdem limba, obiceiurile, portul, muzica și jocurile noastre populare: identitatea noastră; Și dacă, într-un viitor, Ucraina va intra în UE și se vor spiritualiza granițele, ce vom face noi, atunci, dacă ne pierdem românismul și nu mai știm să spunem „Bună ziua!?”...”;
- Prof. Ion Postecă (referindu-se la autoritățile statului român): „Să întreprindă măsuri mai serioase în această privință, să aibă grijă de noi! Să nu ne uite!... că și noi suntem români.”

Uniunea Vatra Românească
Filiala Județeană Botoșani
Președinte,
Ing. Paul-Mircea Iordache

Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina
Filiala Botoșani, - Iulian Măldovan
Filiala Dângeni, - Prof. Iuliu Popovici

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe

Aleea Alexandru nr. 31, Sector 1
București 011822, România

Tel: +40 (0)21 319 2108
+40 (0)21 319 2125
Fax: +40 (0)21 319 6662
www.mae.ro

Nr. B2-2/5011

7 octombrie 2011

Stimați domni,

La scrisoarea adresată domnului Emil Boc, prim-ministru al Guvernului României, de către Uniunea Vatra Românească - Filiala Județeană Botoșani, și Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina - Filialele Botoșani și Dângeni, cu privire la unele solicitări ale românilor din Regiunea Cernăuți, Ucraina, vă comunicăm că, în contextul politicii sale de sprijinire a comunităților românești din afara granițelor, statul român acordă o atenție aparte situației românilor din țările vecine. În programele și activitățile de sprijinire a comunităților românești în păstrarea identității lor lingvistice și culturale și menținerea legăturilor cu România și facilitarea legăturilor membrilor lor cu rudele din Țară sunt implicate mai multe instituții centrale și locale. La nivel central, problematica românilor din afara granițelor este gestionată de mai multe instituții, între care Ministerul Afacerilor Externe (MAE), Ministerul Educației Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS), Ministerul Culturii și Patrimoniului Național (MCPN) și Departamentul pentru Românii de Pretutindeni al Guvernului (DRP), fiecare în domeniul său de activitate, dar în strânsă conlucrare și cooperare.

În legătură cu aspectele punctuale semnalate în scrisoarea pe care ați adresat-o Primului-Ministru, vă aducem la cunoștință că demersurile curente ale Ministerului Afacerilor Externe pentru perfecționarea activității și extinderea ariei de cuprindere ale serviciilor furnizate de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României acoperă și sugestiile pe care le-ați transmis în legătură cu Consulatul General al României de la Cernăuți. Precizăm de asemenea că România negociază cu Ucraina un acord privind micul trafic la frontieră, care este susceptibil să simplifice considerabil circulația cetățenilor de pe cele două laturi ale frontierei româno-ucrainene.

În ceea ce privește posibilitățile pentru cetățenii de origine română din Ucraina de a studia în România, menționăm că MECTS gestionează programe specifice în domeniu.

Domnului Ing. Paul-Mircea Iordache,
Președintele Filialei Județene Botoșani a Uniunii Vatra Românească

Domnului Iulian Moldovan,
Filiala Botoșani a Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina

Domnului Prof. Iuliu Popovici,
Filiala Dângeni a Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina

CC:
Doamnei Oana Marina Brâncoveanu
Director, Direcția Relații Publice
Secretariatul General al Guvernului

Date, informații, precizări privind modul cum sunt soluționate celelalte probleme pe care vi le-au semnalat reprezentanții ai românilor din Regiunea Cernăuți sunt cuprinse în scrisoarea DRP nr. 3693/E.T./5 octombrie 2011, anexată.

În completarea celor de mai sus, vă informăm că România poartă un dialog constant cu Ucraina în problemele minorității române din această țară și respectiv ale minorității ucrainene din țara noastră, inclusiv în cadrul unei comisii mixte create în baza Tratatului bilateral privind relațiile de bună vecinătate și cooperare.

Cu considerație,

Director General
Stefan Tinca

GUVERNUL ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Nr. 3693/E.T.

7 octombrie 2011

Stimate domnule secretar de stat,

Urmare a adresei dumneavoastră nr. B2-2/4442 din 1 septembrie 2011, referitoare la scrisoarea adresată Guvernului României de către Uniunea Vatra Românească, filiala județeană Botoșani, și Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina, privind solicitările etnicilor români din regiunea Cernăuți (Ucraina), am onoarea de a vă supune atenției următoarele:

- în ceea ce privește punctul c) privind sprijinul pentru desfășurarea activităților societăților culturale, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (DRP) a finanțat, în acest an, următoarele proiecte: tipărirea ziarului „Zorile Bucovinei” și expedierea sa către abonați, apariția săptămânalului social-politic și de cultură „Libertatea Cuvântului”, buletinul informativ al Asociației Național-Culturale a românilor din raionul Tatarbuniar, regiunea Odessa, „Valul lui Traian”, organizarea colocviului anual al Editurii „Alexandru cel Bun” despre personalitățile bucovinene, construcția Bisericii Ortodoxe Române cu Hramul Sf. Apostoli Petru și Pavel din Camășovca, raionul Ismail, regiunea Odessa, buletinul informativ referitor la „Români din Ucraina” apărut sub egida Uniunii Societăților Românești „Pentru Integrare Europeană”, organizarea simpozionului internațional de filologie română și clasică și a festivalului de poezie al Societății pentru Cultura Românească „Mihai Eminescu”, aniversarea a 10 ani de existență a Uniunii Regionale a Românilor din Transcarpatia „Dacia”;

Domnului Bogdan Aurescu
Secretar de stat
Ministerul Afacerilor Externe

Bd-ul. Primăverii Nr. 22, Sector 1, București, România Tel.: 0374.203.794 fax. 0374.203.795, e-mail: drp@dprp.gov.ro

GUVERNUL ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

- în ceea ce privește punctul d) privind asigurarea pentru supraviețuitorii gulagului stalinist a unor excursii în România, vă informăm că Departamentul pentru Românii de Pretutindeni a organizat, în perioada octombrie-noiembrie 2010, programul „Descoperă Bucovina”, eveniment la care au participat peste 800 de membri ai comunității românești din Ucraina;
- în ceea ce privește punctul f) privind asigurarea unui fond de carte pentru bibliotecile școlare și comunale, vă informăm că Departamentul pentru Românii de Pretutindeni a transmis, doar în acest an, peste 2.000 de volume comunității românești din Ucraina, cu diferite ocazii;
- în ceea ce privește punctul g) privind asigurarea drepturilor general recunoscute la nivel european pentru minoritățile etnice, reiterăm faptul că Departamentul pentru Românii de Pretutindeni și-a exprimat disponibilitatea de reluare a discuțiilor în cadrul Comisiei mixte interguvernamentale România-Ucraina pe problemele legate de asigurarea drepturilor minorităților naționale.

Cu deosebită considerație,

Eugen Tomac
Secretar de stat

Bd-ul. Primăverii Nr. 22, Sector 1, București, România Tel.: 0374.203.794 fax. 0374.203.795, e-mail: drp@dprp.gov.ro

Sfințirea Sfintei Biserici Căușeni din Republica Moldova

La Căușeni, Mitropolia Basarabiei își reactivează păstorirea!

Domnul prof. Valeriu Ostaș, personalitate marcantă a vieții culturale căușenene - este directorul Centrului de Cultură „ Casa Limbii Române, Căușeni”-, ne-a transmis vestea îmbucurătoare că, pe data de 10 noiembrie 2011, la Căușeni a fost sfințită piatra de temelie a bisericii cu hramul " Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”.

Au oficiat: Înaltpreasfinția Sa Petru, Mitropolitul Mitropoliei Basarabiei, împreună cu un sobor de preoți.

Lăcașul de cult era așteptat demult, de enoriașii din Căușeni, în dorința lor de a reveni la sânul confesional al Patriarhiei-mamă, de la București.

La ceremonia de sfințire, au fost prezente și oficialitățile raionului Căușeni, reprezentate prin: Ilie Gluh, Președintele Consiliului raional Căușeni; Nicolae Andrieș, Vicepreședinte al aceluiași consiliu raional;

Grigore Repesciuc, Primarul orașului Căușeni; consilierii raionali: Ion Ciontolo, Andrei Toderescu și Alexandru Cojocaru.

Ambasada României în Republica Moldova a fost reprezentată de Valentin Males, consilier al ambasadei.

Preotul paroh, Ion Pancu, este susținut, în edificarea lăcașului de cult, prin donații din partea ctitorilor: Veceslav Moiseev, A. Fachira, Ion Ciontolo și alți enoriași.

Așadar, sub aripile ocrotitoare ale Bisericii Ortodoxe Române, se reîntorc, tot mai mulți, dintre fii rătăcitori basarabeni, răpiți prin mutilarea confesională impusă de cotropitorii vremelnici ai acestui pământ românesc.

A consemnat,

Paul-Mircea Iordache

Micropoeme 14

Urmele de pași
din meandrele vieții -
jurnal în suflet.

*

Coexistență
Frunze galbene,
căzute pe cetină -
moarte și viață.

*

Mestecenii goi -
lumânări pe mormântul
frunzișului mort.

*

Focuri de frunze -
condamnarea Toamnei la...
arderea pe rug.

*

Cochetărie cinică
Prin pomi înfloriți,
Toamna ar vrea să pară...
o primăvară.

*

Naivitate
Crezând în Toamnă,
un trandafir a-nflorit...
la prima rază.

*

Moș Crăciun exersează
Târziu, în toamnă,
un brad s-a împodobit...
cu frunze moarte.

*

Arbori desfrunziți -
bătrâni semeți, împăcați
cu propriul destin.

Fumul frunzelor,
înățăndu-se spre cer -
Rugul lui Abel.

*

Resemnare
Cu frunzișul pal,
salcia plângătoare
se-nclină Toamnei.

*

Surprindere
Albit de Toamnă,
stuful privește mirat
oglindea din lac.

*

Alarmă falsă
Puzderii de pești -
limbul frunzelor moarte,
pe luciul apei.

*

Hibernare
În somnolență,
brazda s-a întors, din nou,
spre somn de iarnă.

*

Trunchi de răchită -
bacantă despletită,
din apă spre cer.

*

Febra clorofilei
Au sânge-nchegat
frunzele cireșului -
flăcări în Toamnă.

20 noiembrie 2011
Paul-Mircea Iordache

DIVERTISMENT

EPIGRAME

de Ionel Bejenaru

COLABORĂRII COSMICE DINTRE EST ȘI VEST

"SOIUZ", măreața navă de la Est,
Nevrând, acolo, sus, să fie solo,
Cedă, cu drag, modulului din Vest
Și se născu, așa, "SOIUZ" - "APOLLO"

UNUI ORATOR NOSTALGIC

Nu uită să sublinieze:
Piticii' ar fi rămas pitici,
De n-ar fi fost să lumineze
Faimoasa lamp' a lui Ilici.

UNEI TINERE, ÎNTOARSE DE LA STANBUL

Că plecă fără vreun țol
N-ar fi nici o vină,
Dar plecă în curul gol
Și veni... cu burta plină.

UNEI TINERE, ÎNTOARSE DE LA STANBUL (VARIANTA A DOUA)

Că plecași fără vreun țol,
Nu ești tu de vină;
Totuși, cum din curul gol
Ți-a ieșit... o burtă plină.

UNUI "AMIC"

Mi-ai dat, cândva, amice' adresa
Și, cât am căutat-o, zău;
Să fi fost acolo, unde
Scria pe poartă, "câine rău"?

UNEI "EXISTENȚIALISTE"

Eterna lumii întrebare
Risca să fie în zadar;
Ea se-ntreba, surâzătoare:
A fi sau a nu fi?... la bar.

UNEI SOACRE, BOLNAVE DE DIABET

Vezi, diabetul zaharat,
Să-1 fi avut la timp, atunce,
Din poamnă acră-n poamnă dulce,
Poeții te-ar fi consacrat.

UNEI MINI - JUPISTE

Sunt întrebări, ce îi frământă
Pe unii, lângă ei, de-ajungi -
Ori fusta ți-a rămas cam scurtă,
Ori ți-au crescut picioare lungi.

EPITAFUL UNUI DEPUNĂTOR LA "CARITAS"

Aici odihnește cel care
N-a apucat să zică bun rămas
Și care-a năzuit, în disperare,
Să-i crească de opt ori... la "Caritas"

UNOR OCHI "PĂTRUNZĂTORI"

Privindu-ți crucea de la sân,
Cobor privirea și mai jos;
O fi el gestul cam păgân,
Dar 1-a făcut un credincios.

UNEI SCLEROZATE

Să-și amintească boala ei,
Se chinui, amarnic,
Roza, Intrase tare la idei,
Dar izbândi: era... Scleroza.

8 mai 2011, sat Stănești, reg, Cernăuți:
Ceremonie de comemorare
a victimelor represiunilor staliniste.
Printre cei prezenți, Prof. Dr. Doc. Ilie Popescu,
președintele Societății „Golgota”.

BOTOȘĂNENII, DUPĂ MAREA UNIRE, ÎN APĂRAREA EI

Perioada interbelică oferă un tablou politic și social-economic de mare complexitate, cu multe elemente comune într-o țară sau alta, cu acțiunea nefastă a unor profunde și de durată crize ale sistemelor politice sau economice, cu gravitatea dată de ascensiunea fascismului, ajuns la rang politic, într-un șir de state, totodată, de știrbire, mergând până la dispariție, a democrației, a drepturilor și libertăților fundamentale ale popoarelor, de deteriorarea relațiilor internaționale, prin eludarea fățișă, prin forță și dictat, a tratatelor de pace, de transformarea spiritului revizionist, revanșard, în politică oficială, de stat, de preparative de război și agresiuni brutale, în măsură să anuleze litera unor tratate de alianță, care, cât de cât, ofereau o garanție statelor mici și mijlocii. Sunt elemente care s-au repercutat violent și pe evoluția societății românești a acelor ani, cu specificitatea fenomenului politic și social economic dinăuntru, în al cărui tumult, în a cărui acțiune, între neliniști și incertitudini, s-au derulat și pagini luminoase în lupta pentru apărarea independenței și a integrității țării, împotriva fascismului, revizionismului și războiului.

Să-i urmărim pe înaintașii botoșăneni în câteva momente ale acestei lupte, având „acoperire” poate în ce au crezut atunci când au purces de-a valma în glorioasa

campanie a Războiului nostru de Reîntregire - „Puterea sufletului unui neam e mai tare decât toate puterile lumii. Veacuri s-au scurs și nimic nu s-a știrbit din această putere. Ea a rămas întreagă, nealterată și biruitoare” („Alarma”, Botoșani, 5 sept.1916).

Planurilor cu privire la împărțirea Banatului, urzite la Congresul de la Versailles, botoșănenii le răspund printr-un protest vehement, susținut de mii de cetățeni ai orașului Botoșani, fără deosebire de nuanțe politice, din toate clasele sociale, luând parte la un „mare miting național” desfășurat în piața Teatrului „Mihai Eminescu”, prilej cu care au vorbit profesorii Petru Irimescu și Vasile Gheorghiu, avocații Ioan P. Darie și Mihai Mavrodin. Moțiunea adoptată exprimă legitimitatea dreptului nostru asupra Banatului. Atunci, la 1 iunie 1919, la mitingul de la Botoșani, botoșănenii au primit-o și au susținut-o cu entuziasm. Redăm din cuprinsul ei: „1. Din punct de vedere istoric, căci a fost leagănul neamului nostru și cu toată vitregia vremurilor a continuat a fi românesc. 2. Din punct de vedere geografic, căci înseamnă în întregul lui o unitate bine distinctă și cu o viață economică specifică. 3. Pentru că el ne-a fost recunoscut printr-un tratat, la încheierea căruia nici o altă putere n-a ridicat vreo pretenție. 4. Pentru că jertfele României n-au fost mai prejos de ale altor aliați și ele și-au avut izvorul nu în dorința de cuceriri, ci în dreptatea cauzei lor, rezultând din respectarea principiului naționalităților” („Botoșanii”, 8 iunie 1919). Botoșănenii, specifică moțiunea, „se adresează și roagă factorii competenți să susțină cu tărie drepturile românismului și declară că nu vor renunța niciodată la dreapta luptă pentru ca Banatul să fie numai al românilor” (Ibidem). În baza celor cuprinse în moțiune, profesorul Gheorghiu redactează telegrama cetățenilor orașului Botoșani, trimisă profesorului universitar Simion Mândrescu, la București, la 2 iunie 1919 (Biblioteca Națională a României, Arhiva prof. S. Mândrescu). Cuvintele rostite la miting de profesorul V. Gheorghiu și de avocatul Mihai Mavrodin dădeau glas simțirii unanime - „(...) am pierdut aproape un milion de ostași la Mărășești, Mărăști, Oituz etc, loviți de gloanțe și de boli! Oare nu e de ajuns? Oare jalea orfanilor, mizeria văduvelor cerșetoare, lacrimile de sânge ale părinților ce-și plâng pe fiii lor pierduți nu sunt de ajuns? Oare dreptatea nu e în lume decât o fantomă care-ți dispăre, de îndată ce vrei să te uiți la ea? O, nu! Trebuie să protestăm!” („Botoșanii”, 8 iunie 1919). Manifestația din piața Teatrului a continuat cu o defilare pe străzile orașului, în acordurile unor marșuri patriotice, până la bustul marelui poet Mihai Eminescu, aflat atunci în fața vechii Școli „Marchian”, unde au fost rostite alte cuvinte „de protestare a nedreptății ce este pe cale a ni se face” (Ibidem).

Politica revizionistă, promovată de politicienii Ungariei hortyste, amenințând grav integritatea

De cetit în toate zilele:

LIMBA NOASTRĂ

Limba noastră-i o comoară
In adâncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Intr'un neam ce fără veste
S'a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cântec,
Doina dorurilor noastre;
Roiu de fulgere ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pâinii
Când de vânt se mișcă vara:
In vestirea ei bătrânii
Cu sudorii sfinți-au țara

Limba noastră-i frunza verde,
Ștuciumul din codri veșnici,
Nistrul lin ce'n valuri pierde
A luceferilor stejneri.

Limba noastră-i vechi isoavde,
Povestiri din alte vremuri
Și cetindu-le 'nșirate
Te 'nfiori adânc și tremuri

Limba noastră fost aleasă
Slavă să ridice 'n ceruri,
Sa ne spuie 'n hram și-acasă
Veșnicile adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor Cazanii,
Care-o plâng și care-o cântă
Pe la vatra lor țărani.

Inviați-vă dar graiul
Ruginit de multă vreme,
Ștergeți slumul, mușegaiul,
Pe uitarea 'n care geme.

Străngeți piatra lucitoare
Ce din soare se aprinde:
Veți avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.

Na veți plânge-atunci amarnic
Ca vi-i limba prea săracă,
Și-ți vedea cât îi de darnic
Graiul țării noastre dragă.

Răsări-va o comoară
In adâncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată.

Preotul Basarabean A. MATEESCU
Neri pe frântul Corpașilor

Tipărită pentru edității din ordinul d-lui General I. RAȘCANU, Ministru de Război.

e. 81—Tip. „Cultura Națională Românească”

MARELE MEETING NAȚIONAL

Botoșanii manifestă pentru alipirea Bucovinei și înlăptuirea idealului național.—Te-Deumul de la biserica Sf. Nicolai a lui Ștefan cel Mare. Manifestația pe străzi. Discursurile din Piața Primăriei. Telegramele. Hora.

Ziua de 11 Noiembrie a. c. va rămâne ca o zi de înălțare și adâncă simțire patriotică în amintirea concetățenilor noștri. După zilele de grea apăsare și griji ale războiului, după atmosfera deprimantă și umilită în care am trăit sub cerul plumburiu al păcii de la București; aceasta a fost cea dintâi zi în care bucuria a intrat în casele noastre, a descrețit frunțile, și a înflăcărat entuziasmul conștiinței naționale.—Până aici am făcut jefia eroică și tăcută a mușcilor și durerilor noastre; de aici încolo—aprinzând tânăria slavei de veci la căpătâiul celor morți pentru neam—avem dreptul să ne bucurăm de strălucirea vremurilor ce trăim, și datorită să întrefinim vie candela sentimentului național, în care trebuie să se închege sufletul României mari.

Din inițiativa unui grup de buni români s'a lansat un manifest, care invita pe toți cetățenii acestui oraș spre a sărbători, în ziua de 11 Noiembrie, alipirea Bucovinei, pe care noi vecinii de hotare o cunoaștem atât de bine, și a împărtăși cu toții mândra bucurie a întregirii românismului, ce se desăvârșește sub ochii noștri. Această pioasă prăznuire se cerea să înceapă cu o slujbă de mulțumire către Atotputernicul, care a susținut tari sufletele noastre în valurile crunte, cu cari am luptat până la acest liman al fericirii. Și nu putea aceasta

rugăciune să aibă loc mai bine în altă parte, de cât în biserica sf. Nicolai din Popăuți, sălaş de măreată reculegere sufletească, zidit de Ștefan Voda.

La ora 10 dimineața era adunată acolo o mare mulțime de popor și fruntași ai orașului, împreună cu o baterie din școala militară de artilerie și elevii liceului „Laurian”. Serbarea, având un caracter de mândră spontaneitate, oficialității nu era reprezentată de căi prin d-l *general Scărlătescu*, comandantul garnizoanei.

După slujba religioasă, protoereul județului, *părintele Simionescu*, a ținut o cuvântare din acele ce pătrund adânc în cugete și în suflete, dând toată lauda și însemnătatea evenimentelor ce se sărbătoreau.

De la biserică, plecând în corpore, în urma liceului, manifestația — cu muzica regimentului 37 în frunte — au parcurs străzile principale ale orașului, în cântece patriotice și urale nestârșite. La cântecul Marsilizei publicul de pe străzi saluta în strigăte entuziaste pe sora noastră protectoare Franța. La strigătul înflăcărat al unui cetățean din mulțime: *trăiască o-pinca biruitoare!*, —publicul a salutat în ovații îndelungate, fluturând bătistele și pălăriile, bărbăția țărânelor, pe care orașele o cunoașca de puțin în virtuțile și vrednicia ei.

Orașul era pavozat. La toate balconele flutura tricolorul românesc. Se scosese la ferestre covoare și

tuturor, iat-o probată într-o scrisoare trimisă de Corpul contabililor - secțiunea jud. Botoșani, în care se cerea - „respectarea tratatelor existente, libera dezvoltare a românismului în hotarele lui actuale naturale și încetarea șanțatelor pretențiuni ale străinilor și înstrăinașilor. Trăiască scumpa noastră Româniea pe veci întregită, trăiască și întărească conștiința românească liberă!” (Ibidem). Consecvenți, câteva luni mai târziu, la 28 mai 1933, botoșănenii vor lua parte la o nouă întrunire antirevizionistă, organizată la Teatrul „Eminescu” („Informatorul”, Botoșani, 29 mai 1933). Asemănător stau lucrurile și la Dorohoi - „Să nu creadă Ungaria că prin uzurpări de date și documente istorice, prin propagandă deșănțată pe calea scrisului și prin ducere în eroare va putea ca să-și capete forma teritorială de dinainte de război” („Informatorul Dorohoiului”, 12 nov.1932).

Deși Primul Război, cu ororile sale, se încheiase de câțiva ani, spectrul unui alt război se contura tot mai amenințător, fiind nu doar o presimțire/ci o primejdie reală. Și Hitler și Ducele aruncau „pe cerul întunecat de norii plumburii ai războiului fulgerele care vestesc furtună”. („însemnări”, Dorohoi, nov.1933).

Trecând în revistă câteva momente ale luptei botoșănenilor în perioada de după Marea Unire din 1918, în apărarea ei, am reliefat spiritul vremii, totodată, mai mult ca o profesiune de credință, angajamentul faptic al înaintașilor botoșăneni. Întru apărarea integrității teritoriale a României.

Ionel Bejenaru

României își găsește, la Botoșani, dezaprobară și condamnare fermă, odată cu stâlpii ei de susținere, Hitler și Mussolini. Spicuim dintr-un articol al publicistului și scriitorului Petru Manoliu, articol apărut în periodical botoșănean „Pământul”, intitulat „Ducele legiferează” - „Ungurii, spune el, sunt un popor cavalier, pe care noi, italienii, îl respectăm (...). A lăsa un popor ca cel ungar împovărat de o injustiție evidentă nu poate fi în nici un caz în interesul păcii europene (...). Și, mai departe, „Ducele” adaugă - „Ungaria nu poate și nici nu trebuie să aibă frontiere geografice, ci etnice” („Pământul”, Botoșani, 8 aprilie 1928).

Au fost ani - anii interbelici - , în care, mai ales presa - la Botoșani apărând concomitent un însemnat număr de publicații - , a întreținut o informație vie, „la zi”, a fenomenului politic intern și internațional, în măsură să determine atitudini, simțăminte patriotice, democratice, progresiste. Rând pe rând, criza economică, feluritele-i fațete - șomajul, specula, camăta, impozitele, mizeria, corupția - , conversiunea datoriilor agricole, sistemul bancar, datoria externă, ca și Liga Națiunilor, dezarmarea, chestia optanților, Hitler, Garda de Fier ocupau coloanele presei, demascând plăgile cu care erau confruntate țara și lumea întreagă.

Pe aceeași linie a luptei antirevizioniste, botoșănenii iau parte la 24 ianuarie 1933, de Ziua Unirii, cum se vede, la o mare adunare de protest contra pretențiunii ungarilor de a revizui tratatele de pace („Vremea noastră”, Botoșani, ian. 1933). Cum cauza era a

PAUL - MIRCEA IORDACHE

INTERVIU cu Prof.dr.doc.ILIE POPESCU

Partea a III-a

I.P.: Ionică, fratele mai mare, învâțase, la Suceava și Pătrăuți, cizmărie.

Ca să supraviețuim, mergeam pe câmp și culegeam spicele rămase în vara trecută de la seceriș și, cu ele, făceam ciorbă....

P.M.I.: Dar spicele erau încolțite?... verzi? ....

I.P.: Ce verzi?!... Primăvara, am găsit spice, după ce colhoznicii strângeau recolta, deci, după iarnă; Grâul nu era încolțit. Noi colindam ogoarele în căutarea spicelor....Și , încă o întâmplare dramatică, din viața mea, a fost asta: Fratele meu mergea în fața mea, dar eu, în urmă, eram așa de slăbit că n-am mai putut merge; Dar nici nu puteam striga ca să fiu auzit; Eu băiguiaam : "Nu mă lăsa aici, că mă mănâncă lupii!" -șacalii aceia... El n-auzea și mergea înainte....

P.M.I.: Nu puteați, n-aveați glas!...

I.P.: Eu, când strigam, aproape că nu mă auzeam eu...El , numai n-auzea, și gata!

Dar , la un moment dat, a întors capul și m-a văzut rămas în câmp... S-a întors, m-a luat în brațe și sacii i-a pus peste umăr; Și, când mergea, i se-mpleticeau picioarele ...

Atunci eu i-am spus : „Măi Petrică, lasă-mă !...că eu m-oi târâi după tine”: M-am coborât, și, încet - încet, am ajuns acasă. Mama a făcut o ciorbă cu buruieni comestibile , de pe câmp....

P.M.I.: Mama, le cunoștea, probabil ....

I.P.: Noi vedeam ce făceau ceilalți copii din sat;... Și ei mureau de foame...Noi umblam în ceată, mai mulți...

P.M.I.: Urzici, ați mâncat?...!

I.P.: Da, cu brațul ! Dar ce n-am mâncat noi?... numai să nu murim...și Brusture!...rădăcinile le mâncam.

P.M.I.: Potbal, mai este !...

I.P.: Dar, ce n-am mâncat ?...

Să vezi ce s-a întâmplat odată : Umblam cu frate-meu , Costică, pe câmp; Buruienile erau mari și el n-a văzut o groapă ...și-a căzut în groapă. Era slăbuț și plângea, dar eu nu l-am auzit. Și-am venit acasă fără dânsul... Și, când vin acasă, mama spune: „Dar unde-i Costică?... Iliuță, unde-i Costică ?!”...; „Păi, n-a venit acasă ?!”... „Dar unde l-ai lăsat?”; „Măi, băiete!”... Au alergat frații mei, mama, să-l caute... Mama își rupea părul-n cap de necaz!...Eu tremuram de frică , să nu mă bată, pentru că eu eram vinovat; Eu nu țin minte cum, dar, probabil , mersesem pe alt drum...Și s-au întors acasă fără să-l găsească.... Dar, Ionică, fratele cel mare, a zis : „Eu mă mai duc odată !...Eu nu las treaba așa !”...Toți plângeam.... Și cum mergea Ionică , de-acum era târziu, era noapte,....

P.M.I.: Mergeau noaptea!... Români curajoși, urmașii lui Ștefan!...

I.P.: Da!... și l-au găsit; L-au luat în brațe și l-au adus ; Eu țin minte cum cântau cântarea aceea a Sionului. Și cânta mama: „Peste munți și dealuri, sunt cu Dumnezeu//, Apa cristalină murmură mereu://Mur,mur,mur,Domnul este bun !”....

P.M.I.: O priceastă !...

I.P.: Da!, cântau ei, acolo, de bucurie! I-au mulțumit lui Dumnezeu că l-au găsit pe Costică! Mama-l legăna pe brațe și el, săracu, așa a adormit.

După aceea, ei s-au dus la Miliție și mama i-a scris o scrisoare lui Stalin.

P.M.I.: Și v-au eliberat?!...

I.P.: Stalin a primit scrisoarea pe 24 martie - nu-i scris anul, dar, asta, rețin: 1947. Eu văd , ca acum, scris cu albastru, 24 martie ... Mama, când a scris scrisoarea, a uitat să pună data. A scris-o în limba română , pe opt pagini.

P.M.I.: Și-ați găsit scrisoarea aceea ...

I.P.: Scrisoarea a ajuns la Moscova; Cum a ajuns?...să vezi!: Fratele meu s-a dus la securitate și, prin semne, nu știu cum, s-au înțeles ei - fratele meu nu cunoștea limba - și a spus așa, cumva,

poate cu translator:

- „Dați-mi mie un cuțit și o piele de vițel și voi veți avea încălzări, care să strălucească! Dați-mi pielea de vițel și, peste o lună de zile, eu vă dau încălzările, pentru voi și doamnele voastre!... Numai cu o singură condiție : scrisoarea, pe care o s-o scrie mama, lui Stalin, dați-i drumul, de-acolo!"; Ei nu trimiteau scrisorile la Moscova! Nu voiau să trimită scrisorile!

... Ei au tăiat capul la vițel, l-au jupuit și i-au adus lui fratele-meu pielea vițelului...

- „Na-ți, măi!” - Fratele meu învâțase patru ani, la Pătrăuți, cizmăria.

P.M.I.: Dar, de unde a avut substanțe pentru dubit pielea vițelului?...

I.P.: Ei, da! A știut, era coaja de mesteacăn, știa el ce să facă !...

...Și a pus pielea la dubit , și a prelucrat-o, le-a făcut cizme și le-a dus lor; Și o atunci, ei și-au zis: „Hai, măi, să trimitem scrisoarea !”; Și-au trimis scrisoarea. Scrisoarea a ajuns la Moscova... De-acolo, au trimis o comisie, dar n-au trimis-o odată; Au lăsat încă doi ani de zile, ca să murim toți, de foame! Comisia a analizat și a văzut că n-am fost vinovați. Ne-au eliberat, peste încă doi ani de zile! În doi ani de zile, am fi putut muri , și, nu odată !

P.M.I.: Deci, eliberarea s-a făcut, urmare a scrisorii ?

I.P.: Da! Scrisoarea a ajuns la Stalin - la o comisie de-a lor - și acolo eu am tradus-o pe jumătate de pagină; eu am văzut asta...

P.M.I.: Text, sintetic !

I.P.: Da! O sinteză a scrisorii ! Ea, mama, nu știa adresa și a scris așa : "Către Tovarășul Stalin : Tovarășe Stalin, către Dumneavoastră se adresează o româncă. Nu știu limba rusă, dar știu limba moldovenească"... și eu mi-am zis : "Scrie mamă „românească”!"; Dar , ea așa a scris ; Eu, n-o condamn pe mama, dar ...; Și spunea, mai departe, că nu e vinovată și altele; Scrisoarea aceea, au trimis-o la KGB, aici. Și-aici, Procuratura a luat măsuri și-a pus-o la dosar. Și tata și mama aveau dosar la KGB.

După 1988, când restructurarea a început să clatine sistemul...

P.M.I.: Da, Perestroika !...

I.P.: Da, Perestroika, - eu o numesc : catastrofa sistemului; Ea o perioadă ..., eu am o zicală: „Când apa e turbure, se prind pești mari”; ... Deci, eu m-am dus la ei și-am spus : „Dați-mi scrisoarea mamei!”. Djerzinski , C.K.-istul , era atunci; Am scris o scrisoare în limba rusă...Au trimis să vorbească cu mine pe unul, cu un grad mai mic, și, stând în fața mea, se uita la mine și mi-a spus: „Să nu deschizi nici o pagină, copiați numai scrisoarea mamei!”! Asta , pentru a nu vedea eu, informatorii lor!

Scrisoarea este publicată în volumul „Drumul spre Golgota”. Mama nu punea semnele de punctuație; I le-am pus eu! Era perioada lui Gorbaciov ...

P.M.I.: Revenind la problematica zilelor noastre; - Cum îndepliniți aspirațiile populației românești de aici, din Bucovina de Nord, de emancipare din mizeria spirituală, în care a fost ținută în perioada sovietică?...

I.P.: După prăbușirea Imperiului sovietic, s-a revenit - să spunem așa - la drepturile minorităților; Au apărut societăți ca : „Mihai Eminescu”, pe care o conduce , acum, Vasile Băcu; In 1991, la 30 martie, a fost fondată societatea „Golgota”, pentru cercetarea represiunilor regimului totalitar.

P.M.I.: Această sintagmă include atât perioada stalinistă cât și cea poststalinistă...

I.P.: Am întocmit Statutul, și-am început să facem listele celor decedați...

P.M.I.: Dar, de unde ? Pe ce bază întocmiți listele?...

I.P.: După fondarea societății, am început să facem filialele; In prezent nu mai este permisă înființarea de filiale!

P.M.I.: Constituția nu permite?...

I.P.: Dacă societatea este la nivel de țară, filialele se înființează numai la nivel regional; Așa sunt prevederile legale . Dacă societatea este regională, atunci are dreptul să aibă organizații primare, adică listele cu membrii și atât; Și noi am început , prin sate, să facem acest lucru. Oamenii aveau dorința să facă și noi i-am îndrumat cum să facă listele. Este o treabă foarte serioasă. Noi, îi ajutăm !

P.M.I.: Am înțeles.

I.P.: Ei strângeau, acolo, bani și, pe această bază, făceau monumente.

P.M.I.: Cu subvenții de la Primărie, de unde?...

I.P.: Cu permisiunea administrației Primăriilor, a administrației locale; Am început să ridicăm cruci - comemorative- și, cu ajutorul preoților, le sfințeam. Facem aceasta cei care au supraviețuit, rudele acestora și oamenii de bună credință.

P.M.I.: Și, ostilitate, din partea autorităților, nu ați întâmpinat ?..

P.I.: NU ! Nu! Din contră! Aici, eram una, pentru că și ei au avut de suferit; Calvarul acesta a trecut și peste ucrainenii! Cum am suferit noi, au suferit și ei!

P.M.I.: Absolut ! Stalin i-a înfometat, i-a deportat !..

I.P.: Pe baza capitolului din Statut, am câștigat drepturile înscrise, legitimație, anumite înlesniri, care, în ultimul timp, au fost reduse numai la trei, din lista inițială; Nu știu, de ce !

Am început să publicăm amintirile supraviețuitorilor, în volume distincte; Eu am scris monografia satului, pe 220 pagini: „Pătrăuții pe Siret: istorie și contemporaneitate”; Și-acolo, un capitol este „Calvarul românilor din satul meu”.

P.M.I.: Dar satele , la ora actuală – vorbesc de satele cu populație românească - , mai au rămasă populație românească , după deportări ?..

I.P.: După ce a trecut valul persecuțiilor și calvarul gulagului stalinist, au început să vină populații străine, din răsărit ...

P.M.I.: Colonizările binecunoscute în statul țarist, dar și în cel sovietic ...

I.P.: Da ! Pe noi ne-au dus încolo și de-acolo au adus populație străină, practic, din tot imperiul sovietic.

P.M.I.: Dumneavoastră sunteți profesor universitar de filologie ....

I.P.: Da, în prezent sunt pensionat, dar am predat în cadrul Universității din Cernăuți, la catedra de lingvistică și am reușit să public, în mai multe limbi, două cărți de specialitate...

Mi-a plăcut, și-am scris !..

P.M.I.: Dar Universitatea, în prezent, este ucraineană ....

I.P.: Avem o secție în limba română – o catedră de limba română.

P.M.I.: Românii de aici, dacă vor să învețe în limba română, în sate și orașe, pot ?..

I.P.: Da! Au școli cu predare în limba română, din clasa I până în clasele superioare... Se mai deschid clase paralele în limba ucraineană...

P.M.I.: Dar, de liceu ?

I.P.: Depinde de părinți, cum optează ei !

P.M.I.: Există o libertate deplină privind alegerea școlilor sau secțiilor cu predare în limba română ?..

I.P.: Aici, depinde mult de părinți ! Cei care mai au în suflet

ceva românesc, dau copiii la școala cu predare în limba română; cei care vor să aibă copiii șefi, sau un loc cald sub soare, îi dau la grupa ucraineană. Dar astea sunt cazuri rare; Dacă toți românii ar fi adevărați patrioți n-ar fi problema aceasta;

P.M.I.: Dar, pe plan local, aveți relații cu autoritățile, în calitate de președinte al unei asociații civice ?... În cadrul organismelor administrative , reprezentarea românilor este doar simbolică ?..

I.P.: Poate câte unu - doi , pe ici, pe colo,...restul sunt ucrainenii.

P.M.I.: Dar , procentul de 20%, n-ar trebui să vă confere un anumit număr ?..

I.P.: Așa ar trebui să fie : președintele ucrainean, dar adjunctul, nu; și, mai în jos, un secretar, ar trebui să fie român ! ...

P.M.I.: Nu-i prevedere constituțională sau ...

I.P.: Așa-i! Când pun la vot , ei votează cum vor, fiind majoritari ...

P.M.I.: Minoritatea se supune majorității...

I.P.: Nu se pot ridica probleme, pentru că, se consideră democratic ...

P.M.I.: Dar, măcar, românii sunt uniți în opțiunile lor politice, sau și-aici există dezbinare?..

I.P.: Eu sunt profesor universitar și cunosc limba rusă la un nivel corespunzător și am publicat în trei limbi, la Moscova, un dicționar. La Universitate suntem doar trei români, dar cât de mare e universitatea noastră ?

P.M.I.: Universitatea își desfășoară activitatea în clădirea fostului Palat Mitropolitan din Cernăuți.... o clădire foarte frumoasă !.. Nu aveți o facultate cu predare în limba română ? Nu există cerințe, din partea românilor ?!Cine nu vă sprijină ?..

I.P.: Ar fi, dar nu avem specialiști să predeaie.... De unde specialiști ?...Trebuie cadre științifice: și românii, când vin, cer să fie plătiți, și ăștia nu plătesc.... Dacă vine un biolog, sau chimist, trebuie plătiți ... și ei nu vor să plătească.

P.M.I.: Dar dacă România v-ar trimite profesori plătiți de România ?..

I.P.: Da! Atunci, s-ar putea !..

P.M.I.: Profesorii se oferă, în mod particular, deci ? Nu există protocoale?... Profesorii se oferă, firesc, pe bază de salariu, și administrația din Cernăuți nu are interes să angajeze profesori pentru predare în limba română? ! ...

I.P.: E clar, ca bună ziua !

Va urma

CU OCAZIA CRĂCIUNULUI ȘI ANULUI NOU, UNIUNEA VATRA ROMÂNEASCĂ—FILIALA BOTOȘANI VĂ UREAZĂ: LA MULȚI ANI!

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Redactor-șef: Ionel Bejenaru

Redactori: Paul-Mircea Iordache, Florea Macovei, Mircea Comănesci, Elena Chirilă, George Arhip.

Tipărit în România de

Botoșani, str. 1 Decembrie, nr. 25
www.agata.ro editura@agata.ro